

gamle Regler. Jeg tror, det er overordentlig betænkeligt at gaa bort fra den Grundsætning, at alle Mennesker have nogenlunde lige Udgang til at komme igennem i Erhvervslivet. Jeg skal ogsaa nævne en anden Ting, en mindre Ting, før jeg gaar over til de to enkelte Ting, jeg særlig har imod i dette Lovforslag, og det er Spørgsmaalet om Ophør af Næringsadkomst. Her erklærer dette Lovforslag ganske ugeneret, at enhver Kvinde mister sin Næring, saa snart hun gifter sig. Det er en Form for Ophør af Næringsretten. Jeg finder ikke, det er nogen aldeles fortrinlig Grundsætning. Allerede efter den nuværende Næringslov er det et grumme tvivlsomt Spørgsmaal efter min Mening, det om Ophøret af Kvinders Næringsadkomst. Jeg ved ganske vist, at Kriminal- og Politiretten hælder, at en Kvinde, der har haft Borgerkab paa eget Navn — thi det er jo Forfællen driver hun Næring paa sin Mand's Borgerkab, saa ophører den naturligvis, naar hun gifter sig paa ny; hvis en Enke, en forladt eller en fraskilt Hustru har drevet Næringen paa sin Mand's Borgerkab, ikke selv har betalt det eller har selvstændig Ret dertil, er det naturligt, at naar hun gifter sig paa ny, saa maa det ophøre, saa maa hun selv købe det paa ny — altsaa Kriminal- og Politiretten hælder, at en Kvinde, der en Gang har tilfredsstillet alle Næringslovens Betingelser for Erhvervelsen af Borgerkabet, mister denne sin Ret ved Egtteskabs Indgaaelse. Det er efter den nuværende Næringslov overordentlig tvivlsomt, og subjektivt er jeg af den Mening, at den ikke ophører. Næringsloven siger ikke andet, end at naar en Mand gaar Konkurs eller gør sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, mister han sit Borgerkab. Ved Umyndiggørelse derimod mister en Mand ikke sit Borgerkab, hans Drift suspenderes ikke, den kan drives af hans nærmeste, hans Børge kan drive Næringen paa den umyndiges Borgerkab. Nu er jeg ikke ganske sikker paa, om det, at en Kvinde indgaar Egtteskab, er en i den offentlige Mening vanærende Handling. Det kan naturligvis være tvivlsomt med det Spørgsmaal, det skal jeg indrømme, men uden videre at sige, at dette er en aldeles tilstrækkelig Marsj, turde dog være ret betænkeligt. Derfor er det allerede efter den nu gældende Lovgivning saaledes, at Hustruens Ret ifølge det af hende paa eget Navn selvstændig erhvervede Næringsbevis ophører ikke ved Egtteskabet. Maaſte kan der opstaa visse juridiske Vanfeligheder; men det berettiger ikke til at fratage hende det, at hun har tilfredsstillet alle Lovens Betingelser for at faa et Borgerkab, og det er ikke tilstræffe-

lig Grund til at undtage hende. Det har f. Eks. Betydning med Hensyn til, at en Mand og en Hustru have to Udsalg. Det er altsaa meget tvivlsomt, om det vilde være rigtigt at gaa den Vej; men, naar man kommer til en ny Lov i hvert Fald, og man samtidig paa alle andre Omraader vil hævede den gifte Kvindes selvstændige Ret til Erhverv, ja endogaa gaar saa vidt, at man stiller sig overordentlig velvillig med Hensyn til at tilstaa Kvinderne ny Rettigheder i Retning af Valget og Valgbarhed, saa er det meget mærkeligt at skrive i Loven, at Retten efter Næringsadkomsten bortfalder for en Kvinde, naar hun gifter sig. Jeg synes, det er en Modsigelse, der ligger heri; man maatte kunne udtrække sig lidt blidere, der er en Hjerternes Haardhed i det, som ogsaa mangler tilstrækkelig Begrundelse. Smid- lertid, skønt der er mange Enkeltheder i Lovforslaget, som fristede til lidt nærmere og mere indgaaende Behandling her, skal jeg dog undlade dette. Forhaabentlig vil der jo ogsaa, efterhaanden som Tidene rulle fremad, blive Lejlighed dertil. Jeg vil indtil videre haabe, at dette Lovforslag ikke bliver færdigt i Dag.

Men saa er der de tre enkelte Ting, som for mig er det absolut væsentlige i dette Lovforslag; den ene er den Udvidelse og maaſte til Dels Legalisering, Lovliggørelse, af den tidligere Ordning med Hensyn til Vedtægterne fra de lokale Mændigheds Side, som denne Lov vil dels indføre og dels legalisere. Der har bredet sig i den senere Tid en Slags Overtro angaaende Begrebet „Vedtægt“, og denne Overtro deler jeg aldeles ikke. Naturlig mener jeg, at den er mere betænkelig netop paa Næringslivet's Omraade, end paa noget som helst andet Omraade. For det første kan det ikke nægtes, at det vil være ret ubehageligt for en Jurist, naar en Mand kommer til ham fra Provinserne og spørger ham om de der gældende Vedtægter, at han saa maa folde sine Hænder og sige: „Ja, det staar i Guds Haand, jeg ved intet om den Sag.“ At føre det igennem er navnlig i et saa lille Land som Danmark, der jo ikke er Amerika, noget, der har stor Betænkelighed. Men dertil kommer, at det er et meget stort Spørgsmaal, om man med Hensyn til en rent almenmenneskelig Ret, som Erhvervsretten overhovedet, bør gøre Folks Ret afhængig af kommunale Vedtægter. Jeg vil i denne Forbindelse kun ganske kort nævne det foreliggende Lovforslags § 15. Den gaar ud paa, at Kommunalbestyrelserne kunne i Vedtægter, der stadfæstes af Indenrigsministeriet, bestemme, hvilke Væxer der kunne for-